

Азаренков М. О., проректор з науково-педагогічної роботи

«Доброго дня, шановні колеги. У доповіді Бакірова В.С., ректора університету означені найбільш яскраві досягнення університету за останній навчальний рік наряду з проблемами, які необхідно вирішувати, також поставлені завдання. Завданням виступу є аналіз змін у порядку підготовки докторів філософії докторів наук, затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року за № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)»».

Відзначу, що підготовка докторів філософії являє собою третій освітньо-науковий рівень, а доктора наук – науковий рівень вищої освіти

Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється:

в аспірантурі вищого навчального закладу (наукової установи) за очною (денною, вечірньою) або заочною формою навчання;

поза аспірантурою (для осіб, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи у відповідному вищому навчальному закладі (науковій установі).

Підготовка здобувачів ступеня доктора наук здійснюється: в докторантурі вищого навчального закладу (наукової установи) за очною (денною) формою навчання;

шляхом самостійної підготовки їх наукових досягнень до захисту.

Підготовка осіб в аспірантурі та докторантурі можлива: за рахунок коштів державного бюджету ; за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, які отримав вищий навчальний заклад (наукова установа) на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або доктора наук).

З'являється можливість здобуття освіти за вище названими рівнями за рахунок грантів, які отримує вищий навчальний заклад на проведення наукових досліджень. Для цього кошти передбачені на підготовку відповідних спеціалістів закладаються у кошторисну документацію по гранту.

Для провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти вищі навчальні заклади (наукові установи) зобов'язані отримати відповідну ліцензію.

На науковому рівні вищої освіти підготовка докторів наук вищими навчальними закладами (науковими установами) здійснюється без отримання ліцензії.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки, а підготовки доктора наук у докторантурі - два роки.

Якщо аспірант або докторант захистився до закінчення строку підготовки в аспірантурі або докторантурі, має право за власним вибором: отримати одноразову виплату в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті вищого навчального закладу (наукової установи) на відповідний календарний рік, та за власною заявою бути відрахованим з аспірантури або докторантури; отримати за власною заявою оплачувану академічну відпустку на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі або докторантурі.

Сформульованою є відповідальність аспіранта або докторанта щодо термінів виконання індивідуального плану, а також порядок відшкодування коштів, витрачених на навчання за рахунок держбюджету.

Наприклад, особа, яка раніше навчалася в аспірантурі чи докторантурі за державним замовленням і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до аспірантури чи докторантури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво (консультування), як правило, не більше п'яти здобувачів наукових ступенів, включаючи тих, що здобувають науковий ступінь доктора наук.

Науковий керівник, який має ступінь доктора філософії, може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями, як правило, не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта науковому керівникові відводиться щороку 50 академічних годин навчального навантаження. Вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи) з урахуванням потреб аспіранта та ефективності роботи наукового керівника з підготовки докторів філософії може відвести більшу кількість годин навчального навантаження керівникові з їх оплатою за рахунок коштів спеціального фонду вищого навчального закладу (наукової установи).

Рішенням вченої ради аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними.

Навчальний план аспірантури повинен містити інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (30-60 кредитів ЄКТС, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Освітньо-наукова програма аспірантури вищого навчального закладу (наукової установи) має включати не менше чотирьох складових, що передбачають набуття аспірантом таких компетентностей:

здобуття глибинних знань із спеціальності;

оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями;

набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності;

здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

Отже, як бачимо, нічого з того, що для нас було б проблемним в реалізації, цей Порядок не має. Тому послідовно університет переходить на новий Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук.

Пропоную роботу ректора визнати як позитивну і підтримати».